

Школьная планета

НЕ БУДЬ ЧУЖЫНЦАМ НА СВАЁЙ ПЛАНЕЦЕ!

№ 3 (41) ЛІСТАПАД 2017

Выданне ДУА “Сярэдняя школа № 2 горада Березіно” Мінскай вобласці

Лістапад – гэта месяц такі.

Лістапад — гэта месяц такі

Паміж будучыняй і мінулым.

Зноў разлогі туга разгарнула,

Вее сіверам з ціхай ракі.

Голлем чорным ашчэрыўся сад

І застаўся сам-насам з залевай.

Лістапад,

лістапад,

лістапад

Над зямлёю плыве набалелай.

Хто пакаўся?

Хто дараваў?

Хто душы сваёй вытрымаў

неруі?..

Лістапад. І заснула трава

У чаканні марозу і снегу.

Навум

Гальпяровіч

У лістападзе
гола ў садзе.
Лістапад снегу
навее – хлеба
прыбудзе, а вада
разальцеца –
сена набярэцца.

Апошні месяц восені меў старабеларускаю назву **грудзень** (ад слова "груды" ў значэнні "замёрзлая зямля"). Сучаснае беларускае найменне **лістапад** тлумачыцца проста: канец ападання лісця з дрэў.

Рускі **ноябрь**, балгарскі **ноември**, нямецкі, вянгерскі, славацкі **powetber**, утрымліваюць агульную лацінскую аснову **powet** (**дзевяць**). У старажытнарымскім календары **powetber** – **дзевяты**.

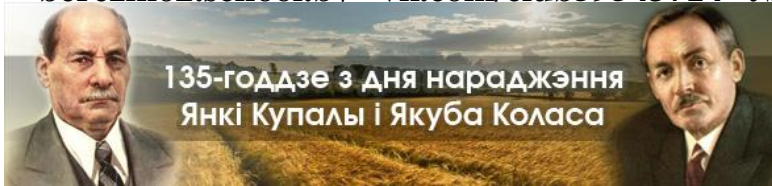
У пачатку лістапада адлятаюць апошнія чароды качак, дрэвы стаяць ужо амаль без лісця, з'яўляюцца туманы. Вёска на нейкі час вызваляецца ад сельскагаспадарчых работ. Дары асенняга поля і лесу ўжо добра ўладкаваны ў склепах і кладоўках.

Матэрыял падрыхтавала
Паліна Сямашка

**РАЗМАЎЛЯЙ
ПА-БЕЛАРУСКУ**

135-годдзе з дня нараджэння
Янкі Купалы і Якуба Коласа

*Без іх імёнаў я
Беларусь не ўяўляю!*

*Зямля Беларусі, зялёныя доли!
З крыніц тваіх чыстых пад шумнай вярбой,
Зачэрпнулі думы Купала і Колас,
З тваёю журбой і уцехаў тваёй;
На кожнай сцяжынцы іх песня і голас.*

Пятрусь Броўка

Літаратурна-музычную вечарыну “На кожнай сцяжынцы іх песня і голас...”, прысвечаную 135-годдзю з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа падрыхтавалі вучні 8 “А” класа пры дапамазе настаўніцы беларускай мовы і літаратуры і іх класнага кіраўніка Надзеі Сяргееўны Міхалёвай.

Вядучыя на мілагучнай беларускай мове расказвалі дзецям пра жыццё і творчасць славутых класікаў беларускай літаратуры. Удзельнікі мерапрыемства ўзгадалі любімыя з дзяцінства радкі Коласа і Купалы, паслухалі песні на іх вершы, у якіх, як у люстэрку, адбіваецца душа беларуса.

Завяршылася мерапрыемства *завочнай экскурсіяй “Па мясцінах Якуба Коласа і Янкі Купалы”*.

Паліна Сямашка. Фота Аліны Белай

МОЛАДЗЬ ЗА БЯСПЕКУ!!!

*Урачыстае прысвячэнне вучняў
у юныя выратавальнікі-пажарныя*

Лягчэй НЕ дапусціць, чым змагацца

Дзеці выраслі, і больш сур'ёзнымі сталі праблемы, з якімі сутыкаюцца бацькі. У падлеткавым узросце супярэчлівасць ва ўсім. Што там казаць: сам узрост з'яўляецца супярэчлівым.

Падлеткі, як ніхто іншы, маюць патрэбу ў падтрымцы. І калі яны яе не атрымліваюць ад бацькоў, то ЧАКАЙ БУНТУ. І вось тут падрастаючае дзіця знаходзіць «аднадумцаў» у асобе сваіх аднагодкаў, старэйшых таварышаў, якім гэтак жа, як і яму, не хапае самаўпэўненасці ў сабе.

Сутыкаючыся з цяжкасцямі, маладыя людзі спрабуюць сысці ад праблем пры дапамозе дрэнных звычак. Самымі небяспечнымі і, на жаль, «папулярнымі» сярод падлеткаў з'яўляюцца: *ужыванне спіртнога, курэнне, наркатыкі.*

Ужыванне алкаголю

Уся справа ў тым, што дзіцячы арганізм вельмі ўспрымальны, адбываецца хуткае прывыканне, і, як следства, развіваюцца хваробы ўнутраных органаў.

Часта матывам ужывання падлеткам спіртных напояў з'яўляецца **жаданне вылучыцца, паказаць, што ён дарослы.**

Курэнне

Сярод шкодных звычак курэнне шырока распаўсюджана ў маладзёжным асяроддзі. Зараз уведзены забароны на курэнне ў грамадскіх месцах, функцыянуе абмежаванне па ўзросце. Але забароны для падлеткаў, як вядома, толькі распальваюць цікавасць да шкодных звычак.

Цяга да курэння ў падлеткаў матывуецца жаданнем ўліцца ў новую кампанію, каб зрабіць уражанне, а таксама **імкненнем быць падобным на дарослых.**

Наркаманія - «белая смерць» - адна з самых згубных звычак падрастаючага пакалення. Яна з кожным годам набірае абароты. Усім вядома, што наркатыкі здольныя цалкам разбурыць і арганізм, і асобу дзіцяці. Фарміруецца ўстойлівая залежнасць. Збавенне ад гэтага зла адбываецца вельмі цяжка, а часам і безвынікова. **Лепш прадухіліць, чым потым змагацца.**

berezino2.school.by vk.com/club59543714 № 41, лістапад 2017 г.

Каб гэтага не здарылася, пачынаць трэба не ў тым узросце, калі дзіця падрасло і мае патрэбу ў прызнанні аднагодкаў, а задоўга да гэтага, у дзяцінстве.

Як прадухіліць?

* Фарміруйце самаў-пэўненасць у дзіцяці.

* Паказвайце на сваім прыкладзе, што вы вядзеце здаровы лад жыцця. Інакш, нікія намаганні не дапамогуць. Калі казаць адно, а рабіць іншае, чакаць станоўчых вынікаў вельмі складана.

* Падзяляйце яго інтарэсы і будзьце свайму дзіцяці сябрам.

Акрамя згубных звычак, якія адкрыта негатыўна ўплываюць на здароўе, у сучасным свеце з'явіліся і такія, якія наносаць шкоду апасродкавана.

Гульнявая залежнасць заключаецца ў дамінаванні віртуальнасці над рэальным жыццём чалавека.

Тэлевізійная залежнасць. Тэлебачанне стала распаўсюджаным спосабам уцёкаў ад сябе ў свет ілюзій. На жаль, яно займае палову (а то і больш) вольнага часу практычна кожнага чалавека.

Інтэрнэт-залежнасць. Мабыць, самая распаўсюджаная шкодная звычка маладога пакалення. Гэта залежнасць характарызуецца як псіхічнае засмучэнне. Яно выяўляецца ў навязлівым жаданні ўвайсці ў Сусветную сетку.

Ад гэтых звычак адвучыць зусім нельга — ды і не варта пазбаўляць дзіця выгод цывілізацыі. Але памятайце, што здаровыя інтарэсы і разнастайная дзейнасць падлетка проста не пакінуць часу для шматгадзіннага правядзення за экранам.

Не перашкаджайце дзіцяці праяўляць сябе з добрага боку — і тады сталенне адбудзецца хутчэй.

НЕЛЬГА! Пільна сачыць за кожным крокам сына ці дачкі і падазраваць ва ўсім дрэнным.

НЕАБХОДНА! Быць уважлівым да дзіцяці, кахаючы і падтрымліваючы яго.

Размаўляйце з вашымі дзецьмі на розныя тэмы і шчыра адказвайце на іх, часам НЯЗРУЧНЫЯ пытанні.

І падавайце прыклад!

Матэрыял падрыхтавала Аляксандра Дудко

ТЭСТ «ЯК МЫ ВЫДАТКОЎВАЕМ ЭНЕРГІЮ?»

Давайце высветлім, наколькі эканомна вы выдаткоўваеце энергію. Адказваючы («Так» ці «Не») на пытанні прыведзенага ніжэй тэсту, можна больш даведацца пра сябе, пра звычкі сваёй сям'і і ўжо сёння пачынаць «працаваць над сабой». Зрэшты, можа быць, вы і так ужо ведаеце, як павінен паводзіць сябе экалагічна і эканамічна грамадны чалавек. А калі яшчэ не зусім, то наш тэст дапаможа вам ў гэтым.

№ п/п	Пытанні	ТАК	НЕ
1.	Мы рэгулярна кантралюем колькасць спажытай нашай сям'ёй электраэнергіі.		
2.	Мы выключаем святло ў пакоі, калі выходзім з яго.		
3.	Мы выкарыстоўваем энергазберагальныя лямпачкі.		
4.	Мы часта выкарыстоўваем мясцовае асвятленне (на-стольная лямпа, бра, таршэр), тым самым спажываючы меншую колькасць электраэнергіі.		
5.	Мы заўсёды заклеіваем вокны на зіму.		
6.	Наш халадзільнік стаіць ў прахалодным пакоі, мы часта размаражваем яго.		
7.	Калі карыстаемся пральнай машынай, мы цалкам загрузаем яе, выбіраем найбольш рацыянальныя рэжымы прання.		
8.	Мы не ставім мэблю перад батарэямі ацяплення і аб-гравальнікамі.		
9.	Мы праветрываем памяшканні хутка і эфектыўна: усяго некалькі хвілін за адзін прыём.		
10.	Мы закрываем посуд, калі рыхтуем ежу.		

Палічыце ўсе адказы «Так». За кожнае «Так» вы атрымліваеце 1 бал. Калі ў вас атрымалася:

Ад 1 да 4 балаў: Вам яшчэ шмат чаму трэба навучыцца, каб быць экалагічна свядомым чалавекам, так што пачніце гэта рабіць зараз.

Ад 5 да 8 балаў: У вас шмат добрых звычак, якія могуць служыць асновай для далейшай працы над сабой і над энергазберажэннем у вашым доме.

Ад 8 да 10 балаў: Вы з'яўляецеся добрым прыкладам ўсім астатнім, вашы паводзіны і дзеянні экалагічна правільныя, вы вартыя пахвалы.

Матэрыял падрыхтавалі Валерыя Усачова і Паліна Маркевіч

**Увага
конкурс**

ПРИЕМ МАКУЛАТУРЫ

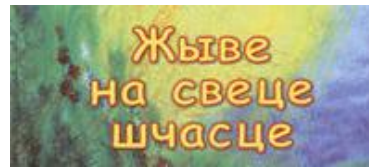
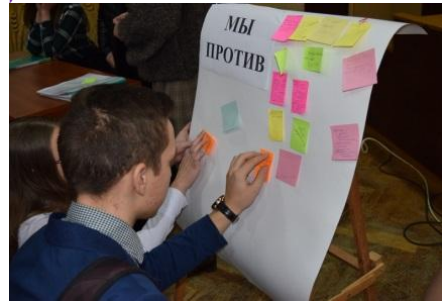
**СБОР
МАКУЛАТУРЫ**

Жыццё – гэта выклік, прымі яго.
 Жыццё – гэта абавязак, выканай яго.
 Жыццё – гэта гульня, гуляй у яе.
 Жыццё неацэннае, беражы яго.
 Жыццё – гэта багацце, захоўвай яго.
 Жыццё – гэта сакрамэнт, пазнай яго.
 Жыццё – гэта любоў, атрымлівай асалоду ад яе.
 Жыццё – гэта абяцанне, выканай яго.
 Жыццё – гэта смутак, пераадолей яго.
 Жыццё – гэта песня, праспявай яе.
 Жыццё – гэта барацьба, прымі яе.
 Жыццё – гэта трагедыя, перамажы яе.
 Жыццё – гэта магчымасць, не выпусці яе.
 Жыццё – гэта прыгажосць, любуйся ёю.
 Жыццё – гэта асалода, смакуй яе.
 Жыццё – гэта мара, рэалізуй яе.
 Жыццё – гэта выклік, прымі яго.
 Жыццё – гэта прыгода, выпрабуй яе.
 Жыццё – гэта ўдача, злаві яе.
 Жыццё каштоўнае, не разбурай яго.
 Жыццё – гэта барацьба, змагайся за яе.

Фота Ірыны
Маркевіч

Маці Тэрэза

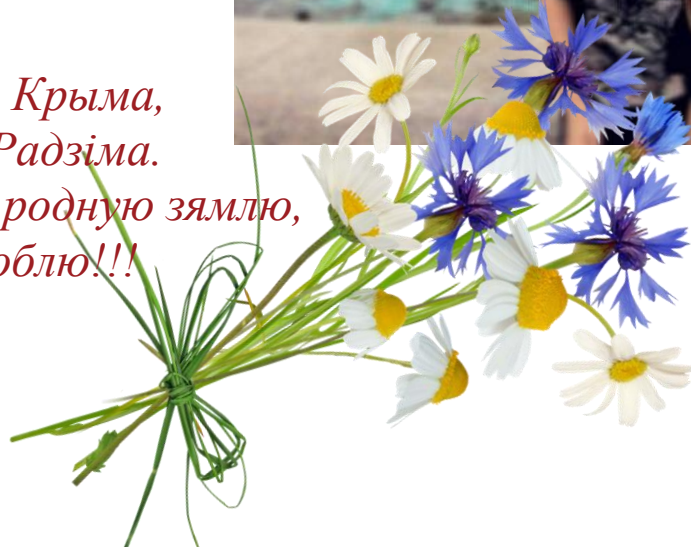

ПРОБА ПЯРА

*Здаецца, і на Мёртвым моры
 Не знайсці такой красы,
 Дзе блакітныя азёры
 І прыветныя буслы.*

*Сонца песціць землі Крыма,
 Ды прывабней мне Радзіма.
 Гляджу заўжды на родную зямлю,
 Яе з маленства я люблю!!!*

Лізавета Вайцяховіч

Як пражыць дзень без тэлефона???

Не сакрэт, што мабільны тэлефон стаў неад'емнай часткай жыцця сучаснага чалавека, у тым ліку і школьніка. Пры такім багацці існуючай тэхнікі мы часта забываем аб чалавечых зносінах. Навучэнцам старэйшых класаў стала цікава, а ці змогуць яны правесці ўсяго адзін дзень без тэлефона. Такім чынам, перад першым урокам вучні сабралі тэлефоны ў скрынку, перавязалі стужачкай і пакінулі ў класным кабінце; самым складаным было – аддаць свой любімы тэлефон! Для кагосьці гэта аказалася складаным выпрабаваннем, а хтосьці перажыў гэта з лёгкасцю. А самым шчаслівым для ўсіх стала вяртанне тэлефона.

ШКОДА МАБІЛЬНАГА ТЭЛЕФОНА ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ: НАКОЛЬКІ НЕБЯСПЕЧНЫ СОТАВЫ?

Мы з вамі настолькі прывыклі заўсёды «быць на сувязі», што нават не памятаем ды і не хочам успамінаць, як жылі 30 гадоў таму нашы бацькі без гэтай самай сувязі. Яны стаялі ў чэргах ля тэлефонных будак, заўсёды мелі ў кішэні дзве капейкі, ведалі на памяць нумары тэлефонаў сяброў і калег. Але тэхнічны прагрэс «падсадзіў» усіх нас на сотаваю сувязь, і цяпер мабільнымі тэлефонамі карыстаюцца літаральна ўсё, пачынаючы ад першакласнікаў і заканчваючы пенсіянерамі. Але ці ўсё так добра? Ці не хаваецца ў маленькім апарате вялікая небяспека для нас і, у першую чаргу, для нашых дзяцей?

КАМУ МЫ АБАВЯЗАНЫ З'ЯЎЛЕННЕМ МАБІЛЬНАГА ТЭЛЕФОНА?

У 30-я гады ХХ стагоддзя *паліцыя Дэтройта* ўпершыню спрабавала выкарыстоўваць для перадачы інфармацыі адна-, а затым двухбаковую тэлефонную рухомую радыёсувязь. У час Вялікай Айчыннай вайны, у 1943 годзе, *савецкі электратэхнік-вынаходнік Бабат Г.І.* стварыў і выпрабаваў «прадзеда» сучаснага мабільнага тэлефона – монафон, які працуе без правадоў.

У 1946 годзе *савецкія інжынеры Шапіра і Захарчанка* і паралельна з імі *амерыканская кампанія Bell Laboratories* праводзілі выпрабаванні радыётэлефоннай сувязі з аўтамабіля. У 1947 годзе амерыканцы распрацавалі прынцып дзеяння мабільнай тэлефаніі – шасцікутныя соты. А ў 1957 годзе *маскоўскі інжынер Купрыяновіч Л.І.* прадставіў суайчыннікам першы тэлефон, які можна было насіць з сабой, і базавую станцыю да яго. Важыў ён амаль 3 кг, працаваў у радыусе да 30 кіламетраў без замены батарэй на працягу сутак.

Марыя Власюк

i love sports

ДУА «Сярэдняя школа № 2
горада Березіно»
223311
вул. Мультана, 19
Электронная пошта
berezinosch2.edu@tut.by
Сайт школы
berezino2.school.by

Газета «Школьная планета»
выходзіць адзін раз у месяц.
Творчы калектыў клуба «Юны
журналіст»: Дудко
Аляксандра, Жук Вольга,
Вайцяховіч Лізавета, Власюк
Марыя, Маркевіч Ірына,
Сямашка Паліна, Маркевіч
Паліна, Усачова Валерыя